

Handläggning av IHMH vid Gävle hamn. Hälso- och sjukvård, Region Gävleborg

Innehåll

1.	Syfte och omfattning	1
2.	Allmänt	1
3.	Ansvar och roller	1
4.	Beskrivning	2
4.1.	IHR Karantänssjukdomar	2
4.2.	Karantänshamn	2
4.3.	Hantering av smittsamma IHMH fall i Gävle hamn	3
4.4.	Rutin för misstänkt smittsam IHMH = Biologisk händelse i Gävle hamn	5
4.5.	Skydd mot smitta IHMH	6
4.6.	Larmlista IHMH	7
5.	Plan för kommunikation och implementering	7
6.	Dokumentinformation	7
7.	Referenser	7

1. Syfte och omfattning

Dokumentet har till syfte att klargöra innebörden och omfattningen för Gävle som karantänshamn.

2. Allmänt

IHMH – Internationella Hot mot Människors Hälsa.

Det internationella hälsoreglementet ([IHR 2005](#)) tillhandahåller en övergripande rättslig ram som definierar länders rättigheter och skyldigheter vid hantering av folkhälsohändelser och nödsituationer som har potential att korsa gränser.

3. Ansvar och roller

Smittskyddsläkaren är en myndighet och tjänsteman med operativt ansvar. I varje region i Sverige ska det finnas en smittskyddsläkare. Smittskyddsverksamheten leds av smittskyddsläkaren. Smittskyddsläkaren har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet enligt Smittskyddslagen (2004:168) 1 kap. 9 §.

Smittskyddsläkaren ska planera, organisera och leda smittskyddet och verka för effektivitet, samordning och likformighet.

Tydlig, kvalitetssäkrad och regelbunden information och kommunikation är nödvändig för att såväl beslutsfattare som allmänhet ska kunna agera optimalt. En stor utmaning består i att selektera och förmedla nödvändig och tillräcklig information till berörda intressenter. Det är därför av största betydelse att en strukturerad kommunikationsorganisation etableras tidigt i inledningen av en kris, att intressenter identifieras liksom kontaktvägar till dessa, att kontaktoppgifter till berörda beslutsfattare uppdateras och listas och att ansvaret för hur information ska förmedlas klargörs. Exempel på regionala aktörer se punkt 4.3.

4. Beskrivning

Det internationella hälsoreglementet ([IHR 2005](#)) är ett legalt bindande ramverk för 194 länder. Det omfattar spridningen av smittsamma sjukdomar, biologiska, kemiska och radionuklerära ämnen både nationellt och internationellt.

Vad bör man tänka på för att avgöra om en händelse kan misstänkas utgöra ett internationellt hot mot människors hälsa? Följande frågeställningar kan tjäna som stöd:

- Är inverkan på människors hälsa allvarlig?
- Är händelsen ovanlig eller oväntad?
- Finns det en betydande risk för internationell spridning?
- Finns det en betydande risk eller behov av restriktioner inom internationellt resande och handel?

4.1. IHR Karantänsjukdomar

Kommunikation (internt och externt) samt samverkan nationellt, sjukvårdsregionalt och regionalt är av stor betydelse. I en händelse av karantänssjukdomar ska vissa specifika sjukdomar alltid rapporteras till Folkhälsomyndigheten enligt IHR.

- [sars](#)
- [smittkoppor](#)
- [polio](#)
- [pest](#)
- [kolera](#)
- [gula febern](#)
- mänsklig [influensa](#) orsakad av ny subtyp
- [virala hemorragiska febrar](#) (dock inte sorkfeber)
- [West Nile-feber](#)

Mer information om smittsamma sjukdomar och matförgiftning, se Smittskydds sida [Sjukdomsinformation A-Ö](#)

Smittskyddsläkaren kan med stöd av [kap 5. Smittskyddslag \(2004:168\)](#) besluta att den som kan antas ha varit utsatt för smitta av samhällsfarlig sjukdom ska hållas i karantän om det behövs för att förhindra spridning. Smittskyddsläkaren ansvarar för samordningen av smittskyddet vid karantänshamnen.

Läs mer om underrättelseskyldighet på [Folkhälsomyndighetens sida](#).

4.2. Karantänshamnar

Karantänshamnar och -flygplatser utses av Socialstyrelsen och ska bl a ha följande kapacitet:

- kunna göra diagnoser och ge snabb bedömning av och vård till sjuka resenärer

- kunna transportera sjuka resenärer till en lämplig sjukvårdsinrättning
- möjlighet till hälsokontroll av både ankommande och avresande resenärer
- avskilda lokaler för undersökning och om nödvändigt karantän av såväl människor som djur
- utbildad personal för inspektion av fartyget eller flygplanet
- plan för att vidta åtgärder mot vektorer och reservoarer

Karantänshamnar

Gävle
Göteborg
Helsingborg
Luleå
Malmö
Stockholm
Sundsvall
Umeå

Karantänsflygplatser

Göteborg-Landvetter
Jönköping
Malmö-Sturup
Stockholm-Arlanda
Umeå

Smittskyddsläkaren i respektive region med karantänshamn eller karantänsflygplats ansvarar enbart för samordningen av smittskyddet vid dessa.

Information om hälsotillstånd ombord på fartyg och flygplan ska lämnas till Tullverket eller Kustbevakningen ifall:

- det finns anledning att anta att ett smittämne eller andra ämnen som kan utgöra ett internationellt hot mot människors hälsa finns ombord
- fartyget eller flygplanet kommer från ett område som har förklarats drabbat av ett internationellt hot mot människors hälsa och ankomsten sker inom inkubationstiden
- det ombord på fartyget finns en person som har drabbats av ett internationellt hot mot människors hälsa under sådan tid att inkubationstiden för en smittsam sjukdom inte har gått ut vid fartygets ankomst till hamnen

4.3. Hantering av smittsamma IHMH fall i Gävle hamn

Gävle hamn

Dirigerar fartyget
Ordnar med lokaler

TiB Region Gävleborg

Kontaktar Smittskyddsläkaren eller ersättare
Stödjer smittskyddsläkaren i organiserandet av sjukvårdsinsats
Beslutar om räddningstjänst ska larmas

Smittskyddsläkaren

Organiserar sjukvårdsinsats i samråd med TiB
Bedömer vidare handläggning
Kontaktar och informerar alla intressenter inklusive Socialstyrelsen

Primärvården

Planeras sköta personundersökning dagtid med utgångspunkt från hälsocentralen Strömsbro

Planeras sköta personundersökning jourtid med hjälp av distriktsläkare i beredskap

Kommer att få stöd i hanteringen av Smittskyddsläkare och Infektionsbakjour, Gävle sjukhus

Infektion vid Gävle sjukhus

Stöttar sjukvårdsinsatsen och tar emot eventuella sjuka

Gävle kommun, säkerhetsavdelning och tillsynsmyndighet

Bedömer desinfektion av objekt och eventuell skadedjursbekämpning.

Bedömer eventuellt smittsamt avfall från fartyget

Meddelar andra berörda myndigheter, vid behov. Ex. Socialstyrelsen

Bedömer tillsammans med berörda aktörer vidare handläggning

Länsstyrelsen

Länsveterinär hanterar frågor om eventuella djur som är smittsamma i samråd med Jordbruksverket

Länsstyrelsen hanterar eventuell regional katastrof

Distriktsveterinär

Hanterar eventuellt smittsamma djur

Kustbevakningen och Tullverket

Kontaktar myndigheterna i land och kan ha kontakt med utländskt fartyg och fartygskapten innan och när det angör svensk hamn

Polisen och Gränspolisen

Kontaktar myndigheterna i land och stöttar myndigheterna i arbetet med smittsam IHMH.

Vid misstanke om Viral hemorrhagisk feber = VHF (inte nephropathia epidemica)

Undersökning av personal och besök på fartyg där det finns misstanke om att VHF smitta kan ske ska enbart ske av personal med särskild skyddsutrustning som personalen övat på att ta på och av. Vid transport ska ambulanspersonal informeras om misstanke om VHF så att de kan förbereda sig med skyddsutrustning. Personer som misstänks vara smittade eller sjuka med dessa sjukdomar kan behöva transporteras med specialtransport till infektionskliniken i Linköping. Bedömning och beslut tas av smittskyddsläkare eller infektionsbakjour. Se www.regiongavleborg.se/smittskydd/ under rubriken A-Ö sjukdomsinformation, välj E och Ebola eller V för Viral hemorrhagisk feber.

4.4. Rutin för misstänkt smittsam IHMH = Biologisk händelse i Gävle hamn

Rutinen gäller för Kustbevakningen, Tullverket, Gränspolisen, Polisen, Region Gävleborg, Gävle kommun, Länsstyrelsen, Gävle hamn samt andra som får information om misstanke om smittsam IHMH.

Kontakta smittskyddsläkaren vid Region Gävleborg om misstanke uppstår om att ett fartyg bär på en smittsam infektionssjukdom som kan utgöra ett IHMH.

1. Sök tjänsteman i beredskap (TiB) vid Region Gävleborg via SOS alarm (tfn: 026-12 28 00) och begär att TiB kontaktar smittskyddsläkaren eller dennes ersättare. Under kontorstid kan smittskyddsläkaren kontaktas på telefon 026-15 53 09 eller 070- 349 19 79.
2. Om det dröjer och fartyget strax ska in i Gävle hamn ska TiB Gävle Hamn (tfn: 026-17 88 66) informeras om att smittskyddsläkaren ska bedöma om IHMH föreligger.
3. Informationen till smittskyddsläkaren ska innehålla
 - Namn på fartyg och kapten
 - Hur kontakt kan tas med kapten
 - Rederi och agent och deras telefonnummer
 - Avresehamn och besökta hamnar med tidsuppgifter
 - Antal personer och eventuellt djur ombord
 - Last
 - Beräknad ankomst till Gävle
 - Orsak till misstanke om IHMH
 - Antal personer med symtom
 - Om kapten kan uppvisa nödvändiga certifikat
4. Om smittskyddsläkaren bedömer att misstanke om smittsam IHMH kvarstår kontaktar denne:
 - TiB Gävle hamn
 - TiB vid Region Gävleborg
 - TiB vid Länsstyrelsen/Länsveterinär/Distriktsveterinär
 - Kustbevakningen/Tullverket
 - Inre befäl Gästrike räddningstjänst
 - Polisen
 - Socialstyrelsen
5. Gävle hamn styr fartyget till adekvat förutbestämd kaj.
6. Smittskyddsläkaren organiserar tillsammans med regionens TiB bedömning av personerna på fartyget.
7. Gävle hamn ordnar med undersökningslokal för personer.

8. Länsveterinären eller distriktsveterinären organiserar eventuell undersökning av djur.
9. Gävle hamn ordnar med undersökningslokal för eventuella djur.
10. Smittskyddsläkaren beslutar om åtgärd efter undersökning av personer medan veterinär/jordbruksverket beslutar om åtgärd vad gäller djur.

4.5. Skydd mot smitta IHMH

Skyddet består av två delar:

1. Utrustning
2. Basala hygienregler

1. Utrustning

Vid olika smittsamma sjukdomar krävs olika skyddsutrustning.

Vid misstanke om ebola eller viral hemorragisk feber (=VHF) ska enbart personal som tränat användning av särskild skyddsutrustning ha kontakt inom 1 meter med person som bedöms kunna vara smittsam.

Se www.regiongavleborg.se/smittskydd under rubriken A-Ö

sjukdomsinformation, välj E och Ebola eller V för Viral hemorragisk feber.

Smittskyddsläkare eller infektionsbakjour rekommenderar vilken skyddsutrustning som är adekvat vid varje tillfälle.

Smittskydd Region Gävleborg har ovan nämnda utrustning för två personer av normal storlek cirka 75 kg för Gävle Hamns räkning. De kommer att kunna rekvireras från Smittskydd. Om Gävle hamn önskar skyddsutrustning i andra storlekar eller till fler personer får Gävle hamn köpa detta.

Varje myndighet har i sitt arbetsgivaransvar att ge sina anställda adekvat skyddsutrustning. Myndigheter som kustbevakningen, polisen, tullverket, länsstyrelsen och Gävle kommun får tillhandahålla skyddsutrustning till egen personal.

2. Basala hygienregler

Noggrann tvätt av händer med tvål och vatten samt torrtorkning med pappershandduk efterföljt av handsprit är det viktigaste.

Material som Smittskydd tillhandahåller till två personer vid Gävle Hamn:

- Handskar
- Skyddsrock
- Stänkskydd: Visir eller skyddsglasögon
- Andningsskydd: FFP3 med eller utan ventil (exempelvis 3M)
- Munskydd av enklare art

4.6. Larmlista IHMH

Smittskyddsläkaren

Kontakts av TiB Region Gävleborg telefon **026-12 28 00**

Smittskyddsläkaren nås även
kontorstid
på mobil

telefon **026-15 53 09**
telefon **070-349 19 79**

Gävle hamn

TiB Gävle hamn samt telefon **026-17 88 66**
vakten Gävle hamn Fredrikskans

5. Plan för kommunikation och implementering

Smittskyddsläkaren ansvarar för att denna rutin kommuniceras till samtliga berörda aktörer.

6. Dokumentinformation

Detta dokument är framtaget och fastställt av Shah Jalal, smittskyddsläkare samt granskat av Christian Ehrenborg, infektionsläkare, Jonas Petrusson, beredskaps-samordnare och Hans Karström, chef hamntrafikkontoret.

7. Referenser

Dokumentnamn	Plats
Internationella hälsoreglementet (IHR 2005)	who.int
Kapacitet vid karantänshamnar och karantänsflygplater - vägledning utifrån det internationella hälsoreglementet	folkhalsomydigheten.se
Smittskyddslagen (2004:168)	riksdagen.se